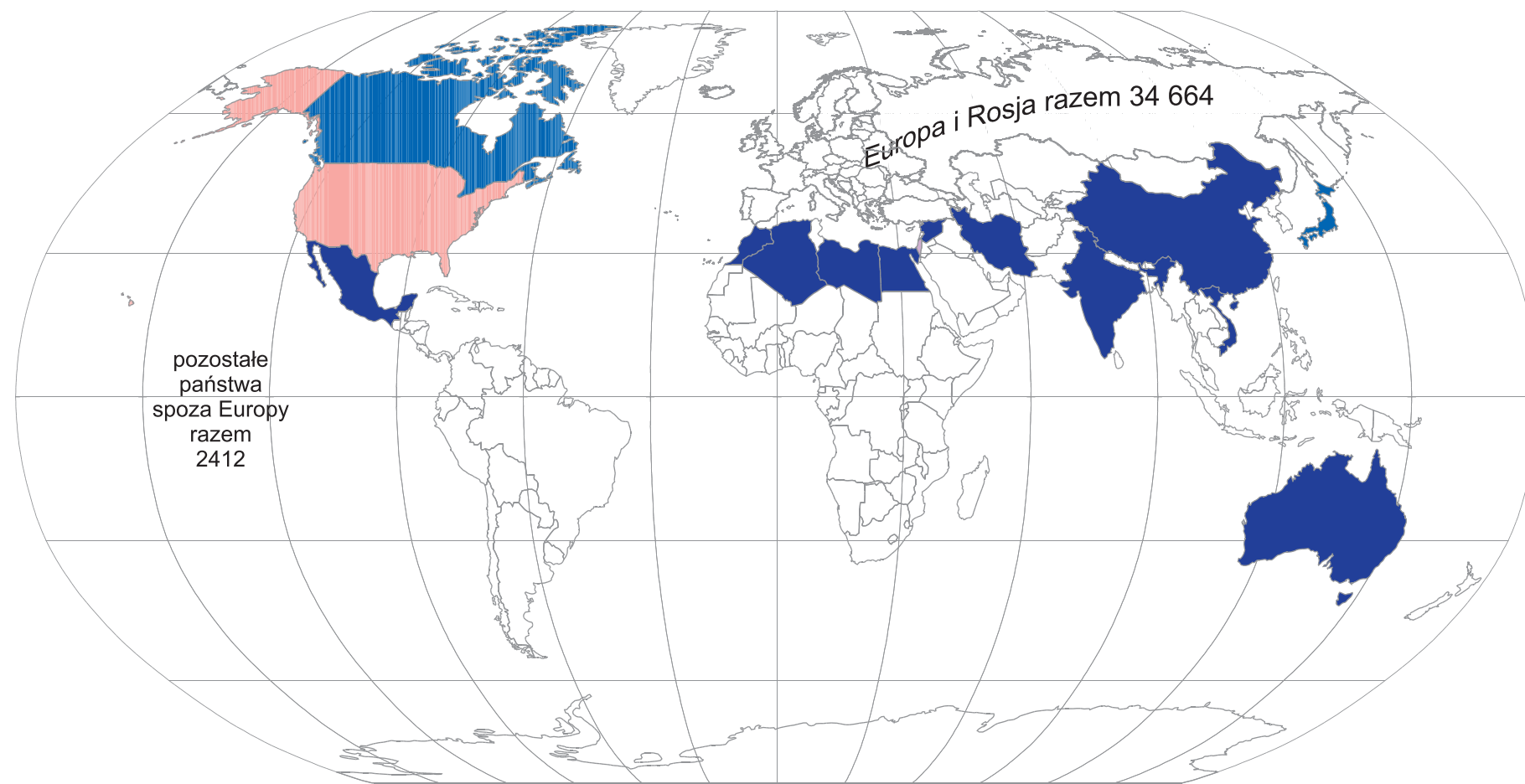

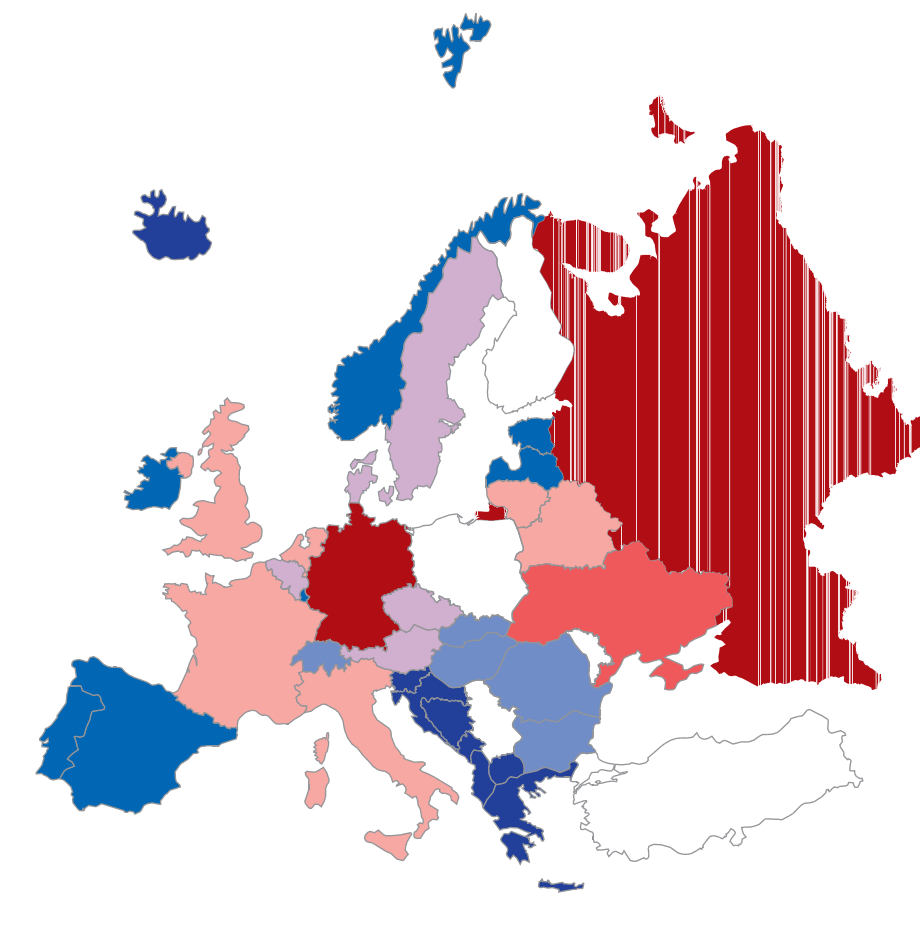
Ruch turystyczny w Łodzi

1. Turyści zagraniczni rejestrowani w bazie noclegowej Łodzi w 2000 r.

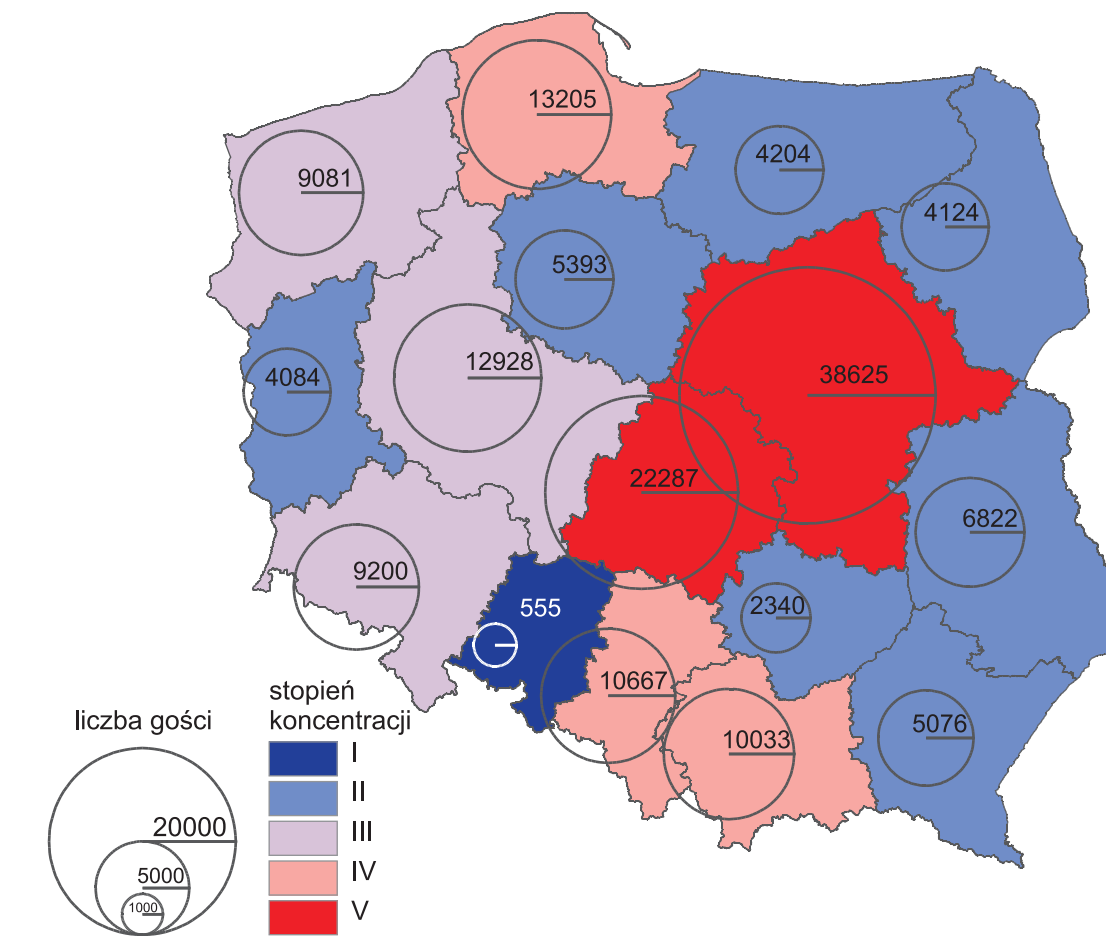
1A. Spoza Europy

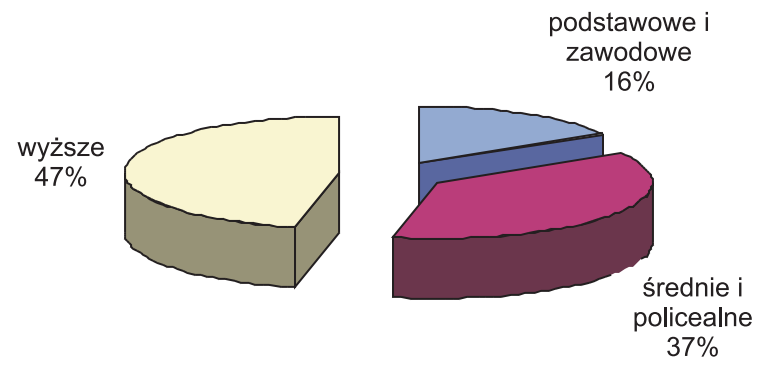
1B. Z Europy

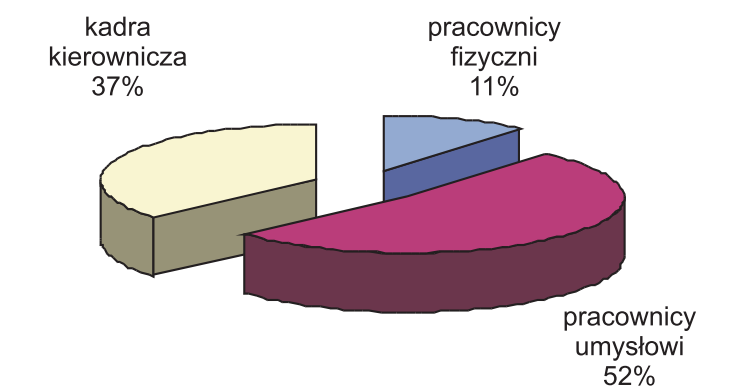
2. Rozkład przestrzenny krajowego ruchu turystycznego w kierunku Łodzi w 2000 r.

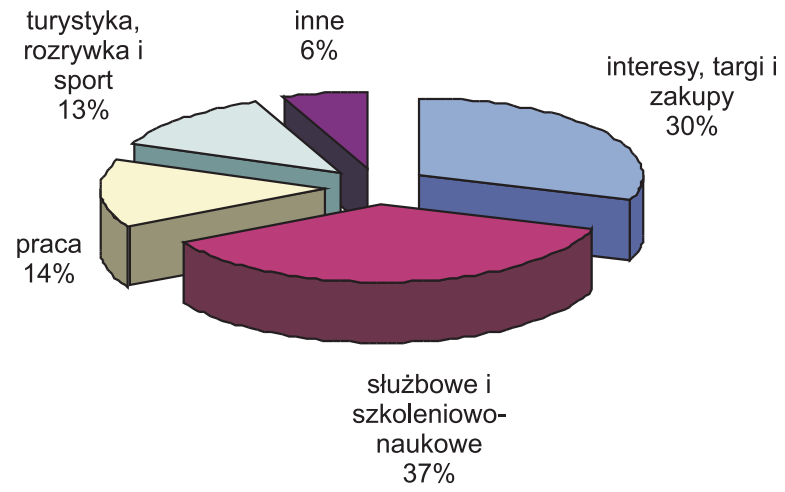
5. Struktura wykształcenia klientów obiektów noclegowych w Łodzi w latach 90. (n = 1 140)

6. Struktura zawodowa klientów obiektów noclegowych w Łodzi w latach 90. (n = 578)

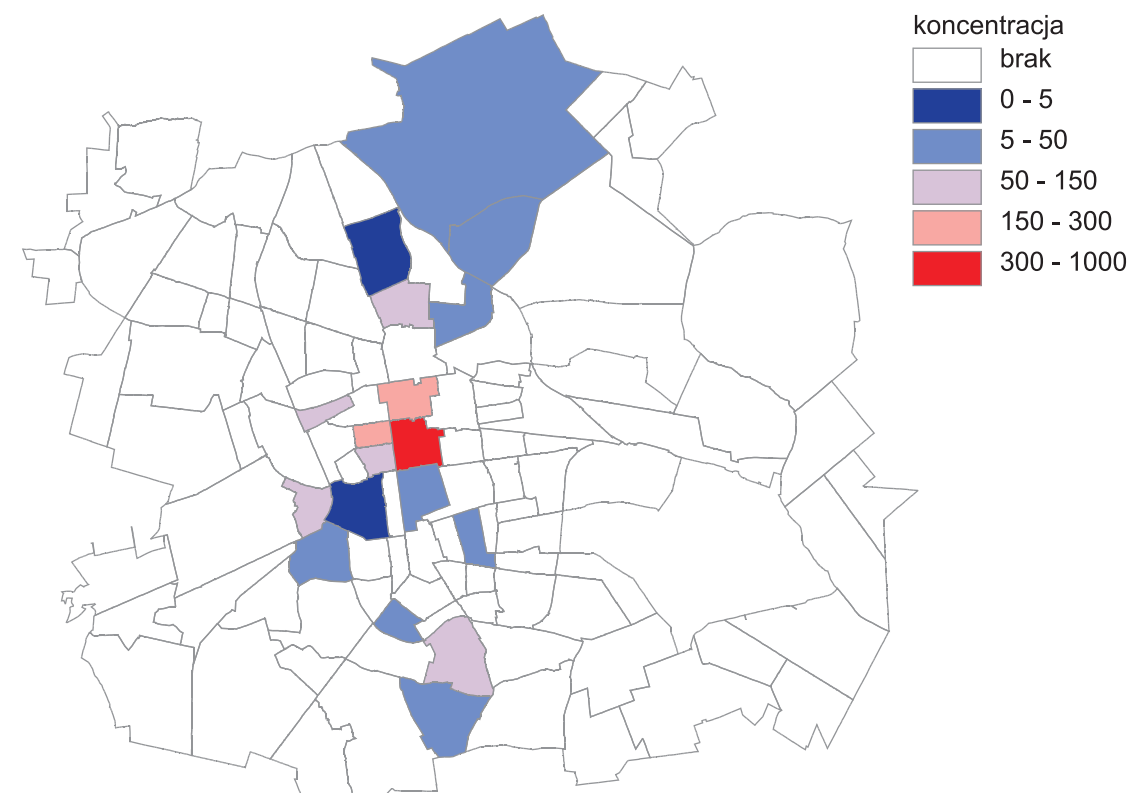

7. Główne cele podróży klientów obiektów noclegowych w Łodzi w latach 90. (n = 1 139)

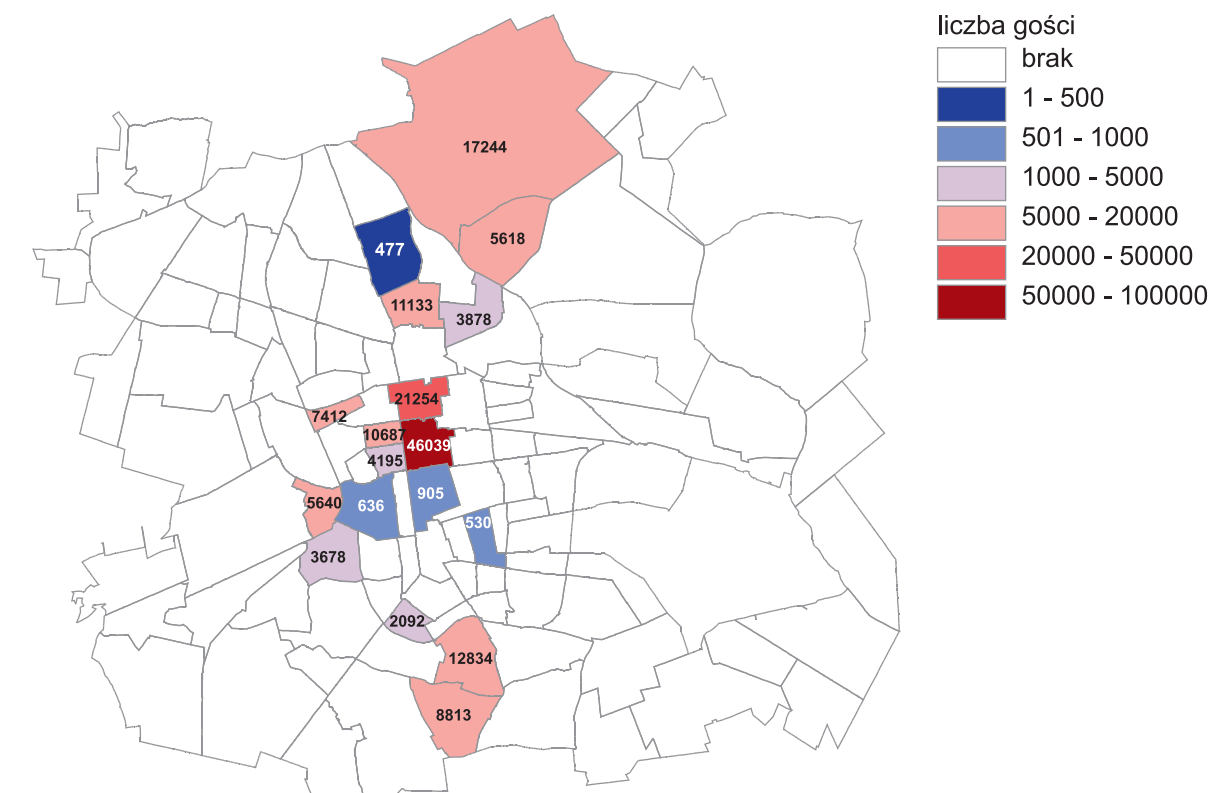

Ruch turystyczny w przestrzeni miejskiej Łodzi

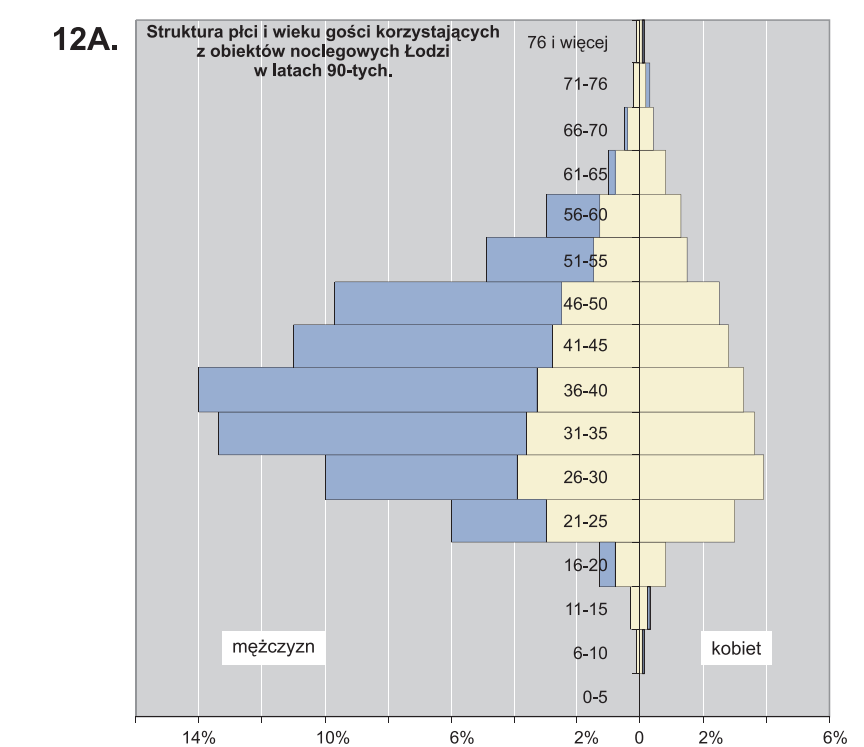
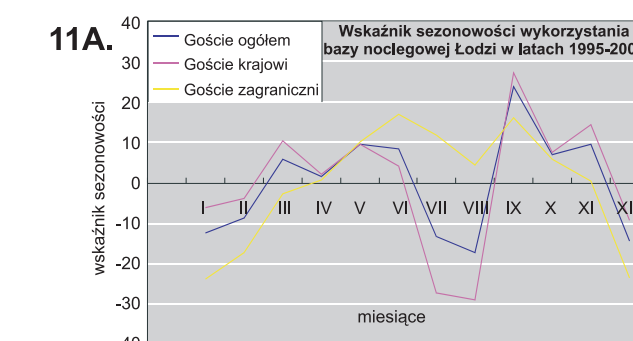
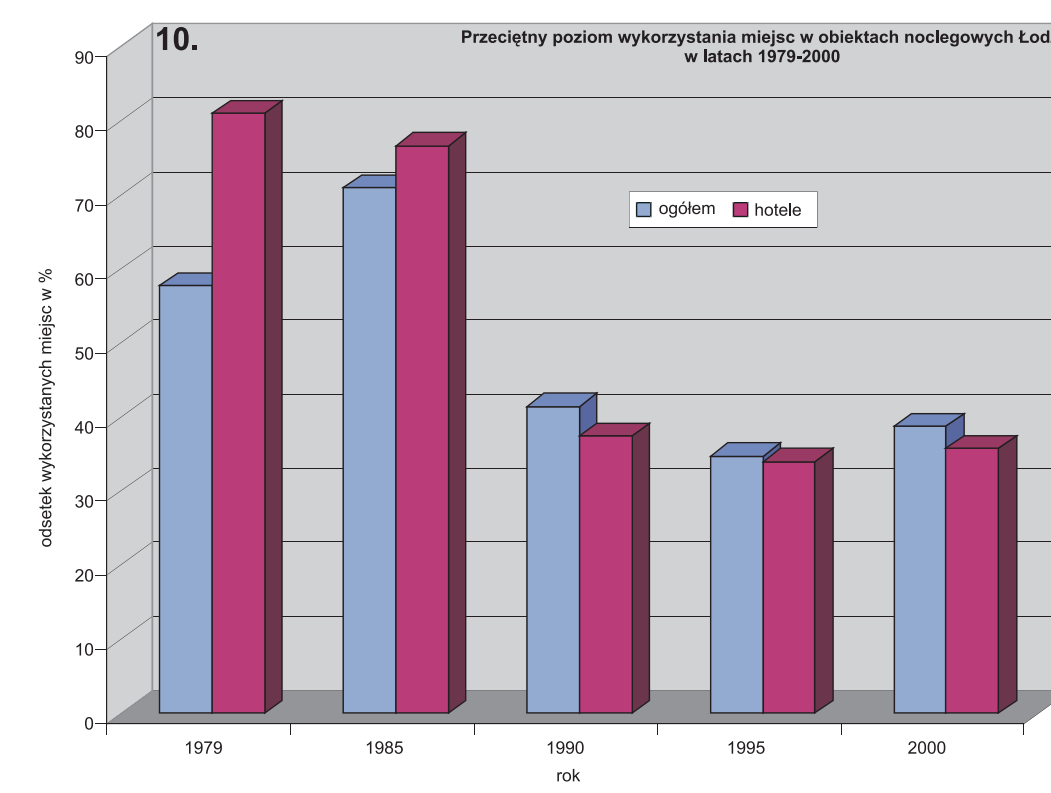
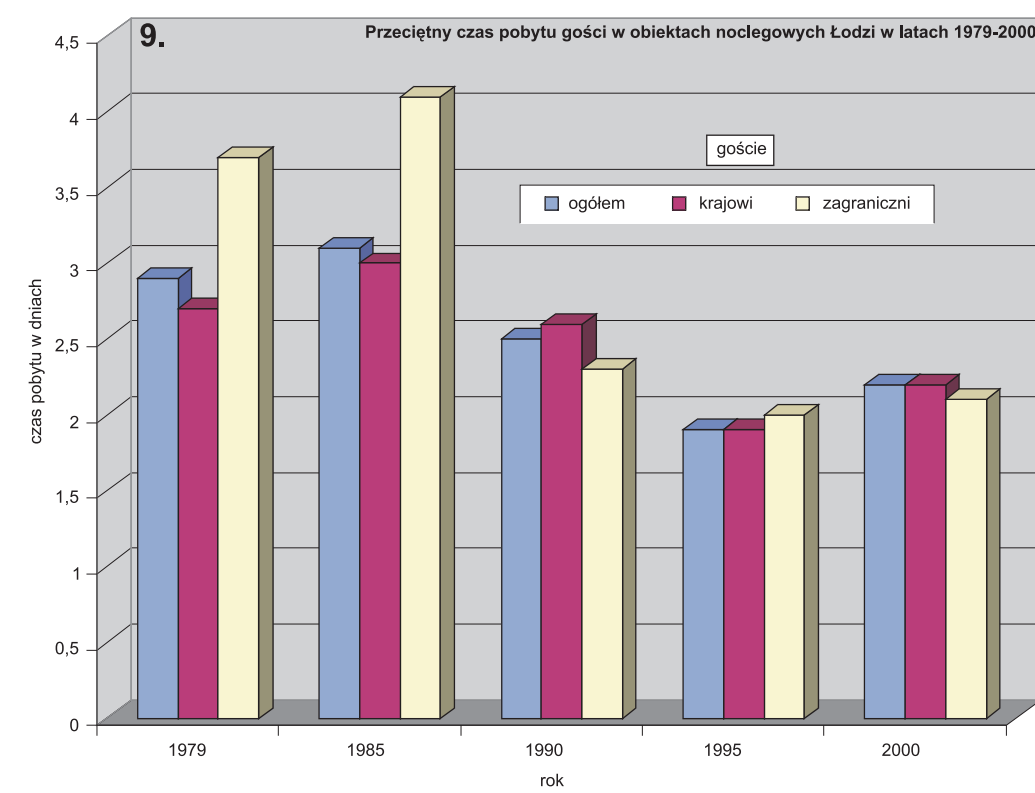
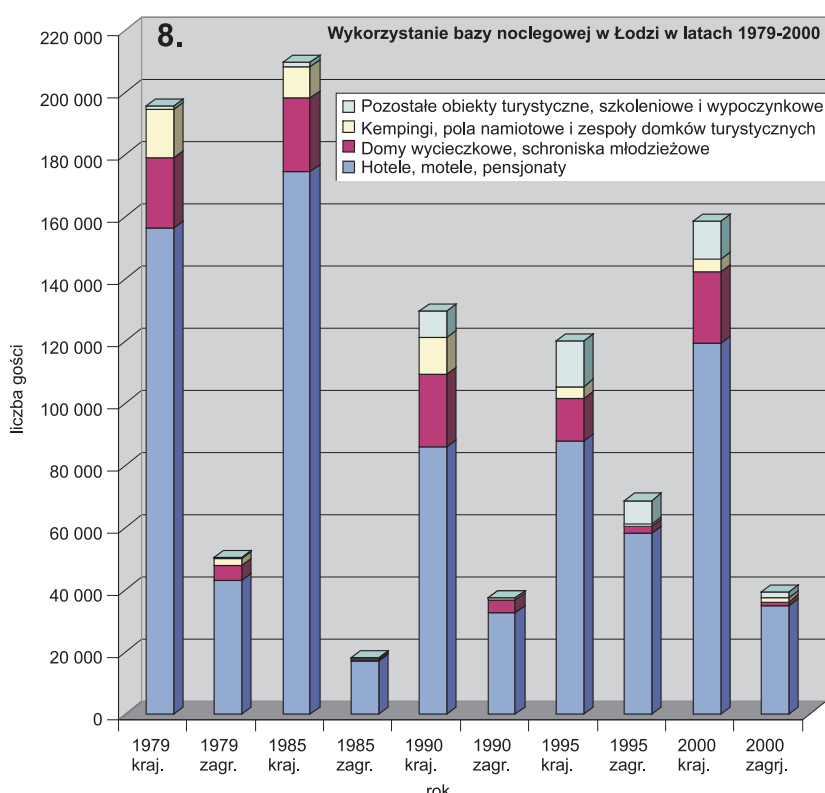
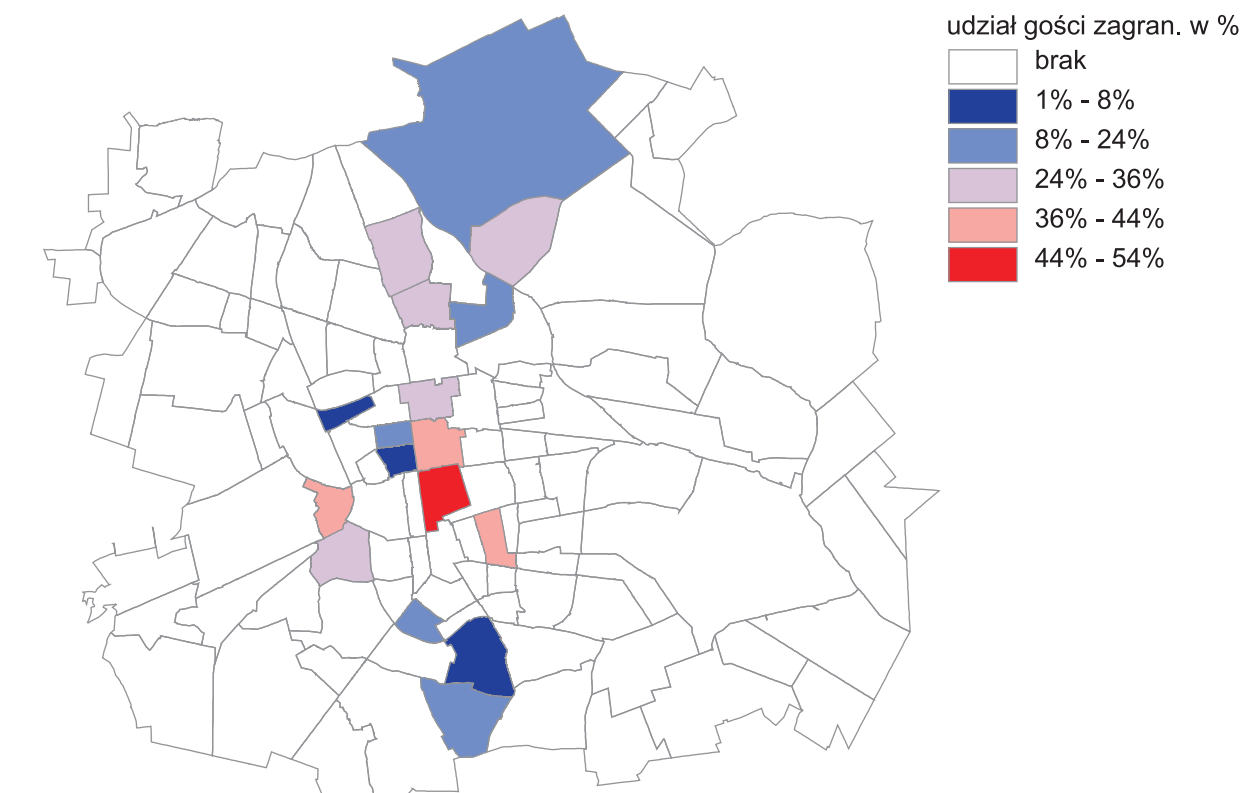
3. Rozmieszczenie gości

4A. Liczba gości ogółem

4B. Goście zagraniczni

ATLAS MIASTA ŁODZI

Plansza XL: Ruch turystyczny w Łodzi

Andrzej Matczak

Celem prezentowanej planszy jest pokazanie wielkości i struktury ruchu turystycznego napływającego do Łodzi w okresie 1979–2000.

Materiały źródłowe

Do opracowania planszy wykorzystano materiały źródłowe pochodzące z ogólnodostępnych tablic zbiorczych opracowywanych w Urzędzie Statystycznym w Łodzi na bazie bieżącej sprawozdawczości statystycznej prowadzonej na formularzu kt-1 oraz z bezpośrednich kwerend prowadzonych, w okresie 1990–2000 przez pracowników i magistrantów Katedry Geografii Miast i Turyzmu Uniwersytetu Łódzkiego, w obiektach noclegowych Łodzi.

Materiały źródłowe w postaci tablic zbiorczych pochodzące z Urzędu Statystycznego (US) w Łodzi oraz materiały publikowane przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) stanowią podstawę do przeliczeń i sporządzenia kartodiagramów i wykresów 1 i 3 (w części), 4,8, 9, 11. Pełność i wiarygodność statystycznych materiałów źródłowych dotyczących turystyki, które posłużyły do sporządzenia tych opracowań nie odbiega od ogólnych standardów zbierania, gromadzenia i udostępniania danych przez polską służbę statystyczną. Wykorzystanie wskazanych materiałów pochodzących z zasobów US w Łodzi do wykonania wyżej wzmiankowanych diagramów jest w pełni uzasadnione i wiarygodne.

W okresie 1990–2000 w Katedrze Geografii Miast i Turyzmu Uniwersytetu Łódzkiego na szeroką skalę prowadzono badania naukowe nad lokalizacją i wielkością obiektów noclegowych Łodzi oraz ich wykorzystaniem turystycznym, a także określeniem obszarów rynkowych i profili klientów hoteli i pozostałych obiektów noclegowych Łodzi. W 1991 r. przeprowadzono kwerendę w obiektach noclegowych Łodzi w trakcie ćwiczeń terenowych ze studentami kierunku geograficznego (Matczak 1993, 1994). W ich wyniku zgromadzono 1 608 adresów (nazw miejscowości stałego zamieszkania), płci i dat urodzenia gości krajowych i identyczne dane dla 458 turystów zagranicznych (wypisu wymienionych danych dokonano z ksiąg meldunkowych z 1990 r. metodą losowania systematycznego o interwale 50 we wszystkich obiektach noclegowych Łodzi). Dla okresu 1992–VI 1993 zgromadzono identyczne dane (Bierniek 1994) dla obiektów noclegowych Przedsiębiorstwa Turystycznego „Łódź”, które objęły 40 925 turystów krajowych i 23 062 (1992 r.) zagranicznych (w obu grupach turystów wypis z ksiąg meldunkowych). Dla hotelu „Grand” Orbis identyczne jak wyżej dane z ksiąg meldunkowych zgromadzono dla 1995 r., które objęły 2457 turystów krajowych i 3749 zagranicznych (Deląg 1996). W 1998 roku przeprowadzono badania obejmujące kwerendę we wszystkich obiektach noclegowych Łodzi z wypisem z ksiąg meldunkowych danych dotyczących adresu, wieku i płci 9079 turystów krajowych dla jednego miesiąca (Biernacka 1999). Tendencję zmian zachodzących w lokalizacji, wielkości i strukturze obiektów noclegowych Łodzi i ich wykorzystanie w latach 1979–1997 zawiera opracowanie A. Matczaka (1998). Równoległe z wymienionymi badaniami nad obszarami rynkowymi i uproszczonymi profilami turystów uwzględniającymi ich płeć i wiek prowadzono badania ankietowe dotyczące celu przyjazdu do Łodzi oraz cech społecznych (wykształcenie, zawód). Wymienione badania stanowią wystarczająco wiarygodną podstawę do prezentacji uśrednionego obrazu obszarów rynkowych i profilu demograficzno-społecznego klientów obiektów noclegowych Łodzi za okres 1990–2000. Pamiętać jednak należy, że diagramy 1–3, 5-7 i 12 pokazują obraz uśredniony dla całej dekady lat 90., co eliminuje występującą specyfikę poszczególnych obiektów noclegowych Łodzi oraz pewne przesunięcia, które miały miejsce w obszarach rynkowych (gdzie stopniowo priorytet uzyskuje region warszawski kosztem łódzkiego).

Wyniki

W okresie 1979–2000 wielkość ruchu turystycznego rejestrowanego w obiektach noclegowych Łodzi (mapa 4) zmniejszyła się o 47,8 tys. (w 1979 r. gościło 245,8 tys., a w 2000 r. 198 tys. turystów). Większy spadek zanotowano wśród turystów krajowych (z 195,6 tys. do 158,6 tys.) aniżeli zagranicznych (z 50,2 tys. do 39,3 tys.). Dominujący udział w obsłudze ruchu turystycznego miały i nadal mają obiekty hotelowe, pomimo że w 2000 r. (153,8 tys.) obsługiły one o 45,3 tys. turystów mniej aniżeli w 1979 r. (199,1 tys.), to jednak ich udział w obsłudze turystów zmalał tylko z 81% do 77%. Nieco ponad 1/5 klientów obiektów hotelowych stanowili turyści zagraniczni. W 2000 r. (24,5 tys.) mniej turystów przyjęły też domy wycieczkowe i schroniska młodzieżowe niż w 1979 r. (27,7 tys.). Jednak spadek był niewielki, a spowodowały go malejące przyjazdy turystów zagranicznych (z 5 tys. do 1,5 tys.). Wyraźnie na znaczeniu straciły kempingi, pola biwakowe i zespoły domków turystycznych. W 1979 r. obsługiły 17,8 tys. turystów, a w 2000 r. zaledwie 5,4 tys. Szczególnie ubyto im turystów krajowych (12,4 tys.), znacznie mniej zagranicznych (0,9 tys.). Jedyną grupą obiektów noclegowych, w których przybyło klientów okazały się pozostałe obiekty turystyczne, szkoleniowe i wypoczynkowe, gdzie liczba nocujących turystów zwiększyła się z 1,3 tys. w 1979 r. do 14,3 tys. w 2000 r. Z obiektów tych głównie korzystali turyści krajowi (udział osób z zagranicy kształtował się na poziomie 12,5–13,3%). Niższe ceny noclegów w tych obiektach spowodowały to dość wyraźne przesunięcie klientów w ich kierunku, co wskazuje, że w Łodzi pożądaný jest wzrost obiektów noclegowych tego typu, jednak o przyswoitym standardzie i jednocześnie o niskiej cenie.

Większy spadek, aniżeli miało to miejsce w przypadku korzystających z obiektów noclegowych Łodzi, zanotowano w liczbie udzielonych turystom noclegów z 720,8 tys. do 434,5 tys. Objął on wszystkie wyróżnione grupy obiektów noclegowych. Jednak najdotkliwszy był w przypadku obiektów hotelowych – spadek z 537,6 tys. do 289,7 tys. osobonoclegów. Skutkiem tego nastąpiło poważne zmniejszenie przeciętnej długości pobytu turystów w Łodzi (wykres 9). W 1979 r. przeciętna długość pobytu turysty wynosiła trzy dni. Dłuższe byby, nawet do czterech dni, notowano wśród turystów krajowych niż zagranicznych (około trzy dni). Sytuacja uległa pogorszeniu w 2000 r., kiedy przeciętna długość pobytu zmalała do dwóch dni. Sytuacja ta niekorzystnie odbiła się na efektywności wykorzystania posiadanej przez miasto bazy noclegowej (wykres 8). W 1979 r. przeciętny poziom wykorzystania miejsce sięgał 60% (a hoteli nawet 80%), natomiast w 2000 r. spadł do 39% (a hoteli do 36%). Wykorzystanie obiektów noclegowych miasta w ciągu 2000 r. zamykało się w granicach od 28,2% do 46,2% (wykres 11B). Najniższe wartości osiągało w miesiącach wakacyjnych (w sierpniu 28,2%), a najwyższe w okresie miesięcy wiosennych i jesiennych (ze szczytem we wrześniu 46,2%).

Goście korzystali z obiektów noclegowych Łodzi niemal równomiernie w ciągu całego roku (wykres 11A). Wartości obliczonego dla lat 1995–2000 wskaźnika sezonowości korzy-

stania z obiektów noclegowych miasta charakteryzował niewielki poziom zmienności; ±30%. Dodatkowo wartości wskaźnik sezonowości uzyskiwał w okresie późnej wiosny i wczesnej jesieni (szczyt) kiedy w Łodzi odbywało się najwięcej imprez, natomiast ujemne w miesiącach wakacyjnych i zimowych.

Ruch turystyczny w przestrzeni miejskiej Łodzi rozkładał się bardzo nierównomiernie (wskaźnik koncentracji η = 0,979). Uprzywilejowane było centrum (mapa 3), które skupiało 55% ogółu gości korzystających z obiektów noclegowych. Mniejsze znaczenie posiadały dalekie, północne i południowe, peryferia Łodzi z terenami wypoczynkowymi oraz stopniowo aktywizująca się strefa przejściowa pomiędzy centrum a peryferiami miasta. Turyści zagraniczni wykazywali większą skłonność do korzystania z obiektów noclegowych zlokalizowanych w centrum miasta (w 70%) aniżeli krajowi (w 48%), którzy w równym stopniu korzystali z obiektów śródmiejskich jak i położonych na peryferiach i w strefie przejściowej.

Łódź odwiedzana była przez obywateli niemal wszystkich krajów świata (zidentyfikowano gości z 69 krajów, a z niezidentyfikowanych pochodziło 2,4 tys. osób). Wśród gości zagranicznych (mapa 1) korzystających z obiektów noclegowych Łodzi najliczniej reprezentowani byli obywatele państw europejskich, którzy stanowili 88%. Rekrutowali się oni głównie z krajów ościennych (57,9%) oraz z wysoko rozwiniętych państw Europy Zachodniej. Udział turystów pochodzących z pozostałych kontynentów był już niewielki (6%). Liczącą się liczbę gości zagranicznych dostarczyły jeszcze Stany Zjednoczone i Kanada (blisko 3%) oraz Azja (2,5%), w tym głównie Izrael (1,3%) i w dużo mniejszym stopniu Japonia, Turcja i pozostałe kraje Bliskiego Wschodu. Turyści pochodzący z pozostałych kontynentów łącznie stanowili zaledwie 0,5%.

Goście krajowi (mapa 2) korzystający z obiektów noclegowych Łodzi pochodzili ze wszystkich województw. Najwięcej gości dostarczyły województwa, których stolicami są duże miasta (blisko 2/3) oraz własny region. Decydujące znaczenie dla łódzkich obiektów noclegowych mieli goście pochodzący z regionu warszawskiego (24,3%), łódzkiego (14,1%) i poznańskiego (8,2%), którzy łącznie stanowili blisko połowę (46,6%) korzystających z obiektów noclegowych miasta. Mniejszy już udział mieli goście pochodzący z regionu Gdańska (8,3%), Szczecina (5,7%), Wrocławia (5,8%), Krakowa (6,3%) i miast Górnego Śląska (6,7%), ich łączny udział wynosił 32,8%. Pozostałe regiony Polski, zwłaszcza województwa wschodnie, dostarczyły zaledwie 1/5 ogółu gości krajowych korzystających z obiektów noclegowych Łodzi.

Turyści zatrzymujący się w obiektach noclegowych Łodzi byli ludźmi młodymi (wykres 12), dobrze wykształconymi (wykres 5), często na stanowiskach kierowniczych (wykres 6) przyjeżdżający służbowo i w interesach (wykres 7). Wśród gości korzystających z obiektów noclegowych miasta dominowali mężczyźni (75,4%) w wieku 26–45 lat (48,4%). Udział kobiet był niewielki (24,6%), głównie w wieku 21–40 lat (13,8%) i 41–50 lat (5,3%). Nie zarejestrowano w ogóle dzieci do 6 lat, natomiast goście w wieku emerytalnym stanowili zaledwie 2,2%. Blisko połowa gości (47%) posiadała wykształcenie wyższe, a dalsze 37% średnie i policealne. Ponad połowa (52%) nocujących w Łodzi reprezentowała grupę pracowników umysłowych oraz w 37% kadre kierowniczą. Do Łodzi przyjeżdżano głównie w celach służbowych i szkoleniowo-naukowych (37%) oraz w interesach, na targi i zakupy (30%). Natomiast przyjazdy w celach turystycznych, rozrywkowych i sportowych objęły 13% gości.

Podsumowanie

Pod względem wielkości ruch turystyczny przybywający do Łodzi, wielkiego centrum miejskiego w środkowej Polsce, w końcu lat 90. był skromny. W latach 90. w porównaniu z latami 70. i 80. wyraźnie pogorszyły się wskaźniki wykorzystania obiektów noclegowych w Łodzi (wykazywały wyraźną tendencję do utrwalania się na niskim poziomie). Obiekty noclegowe Łodzi służyły przede wszystkim „turystyce służbowej”. Ich zasięg oddziaływania przestrzennego był rozległy terytorialnie, jednak podstawowa klientela pochodziła z państw i województw ościennych. W obsłudze ruchu turystycznego nadal największe znaczenie miały obiekty noclegowe (hotelarskie) zlokalizowane w centrum Łodzi, udział obszarów peryferyjnych był niewielki, natomiast ujawniło się nowe zjawisko obsługi noclegowej przez małe obiekty zlokalizowane pomiędzy strefą centralną a peryferyjną miasta.

Literatura

B i e r n i e k J., 1994, *Funkcja turystyczna łódzkich hoteli na przykładzie hoteli Przedsiębiorstwa Turystyczne-go „Łódź”*, praca magisterska wykonana pod kierunkiem S. L i s z e w s k i e g o, mps. Katedra Geografii Miast i Turyzmu UL, Łódź.

B i e r n a c k a M., 1999, *Tendencje lokalizacji i procesy przemian funkcji obiektów hotelowych w przestrzeni miejskiej Łodzi w XX wieku*, praca magisterska wykonana pod kierunkiem S. Liszewskiego, mps. Katedra Geografii Miast i Turyzmu UL, Łódź.

D e l a g M., 1996, *Funkcja turystyczna łódzkiego oddziału PBP „Orbis” sp. z o.o. i hotelu Grand Orbis s.a. w Łodzi*, praca magisterska wykonana pod kierunkiem J. Jakóbczyk-Gryszkiewicz, mps. Katedra Geografii Miast i Turyzmu UL, Łódź.

M a t c z a k A., 1993, *Turystyczna baza noclegowa Łodzi i jej wykorzystanie w latach 1979–1990*, Kronika m. Łodzi, z. 2, s. 51–67.

M a t c z a k A., 1994, *Turystyka i wypoczynek jako czynnik integracji i rozwoju regionu łódzkiego*, [w:] *Studium wiedzy o regionie łódzkim. Wybrane problemy*, red. A. M a t c z a k, Łódź, s. 161–188.

M a t c z a k A., 1998, *Turystyczna baza noclegowa Łodzi i jej wykorzystanie w latach 1979–1997*, Turyzm, t. 8, z. 2, s. 27–56.